

1303

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 13 października 2010 r.

w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się mątwika ziemniaczanego (*Globodera rostochiensis*) i mątwika agresywnego (*Globodera pallida*)²⁾

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) sadzenie — każdą czynność mającą na celu umieszczenie roślin w podłożu uprawowym w sposób umożliwiający ich wzrost, reprodukcję lub rozmnożenie;
- 2) rośliny przeznaczone do sadzenia:
 - a) rośliny już posadzone, które mają pozostać w podłożu uprawowym lub być przesadzone, lub
 - b) rośliny nieposadzone w momencie wprowadzania do obrotu lub przemieszczania, lecz przeznaczone do późniejszego sadzenia;
- 3) mątwiki — mątwik ziemniaczany (*Globodera rostochiensis*) i mątwik agresywny (*Globodera pallida*);
- 4) odporna odmiana ziemniaka — odmianę roślin gatunku *Solanum tuberosum*, której uprawa znacząco hamuje rozwój danej populacji mątwików;
- 5) pole — obszar gruntu, przeznaczonego pod uprawę lub na którym prowadzi się jednolitą uprawę roślin w sposób zapewniający jednorodny stan fitosanitarny gruntu, lub na którym składa się rośliny;
- 6) rośliny żywicielskie — rośliny rodzaju *Capsicum* oraz gatunków: *Solanum tuberosum*, *Solanum melongena* L. i *Lycopersicon lycopersicum* (L.) Karsten ex Farw.;
- 7) cysty mątwików — cysty zawierające żywe jaja lub osobniki młodociane mątwików.

§ 2. Wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasienictwa, zwany dalej „wojewódzkim inspektorem”, przeprowadza kontrole występowania mątwików:

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).
²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy Rady 2007/33/WE z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zwalczania mątwików tworzących cysty na ziemniaku i uchylającej dyrektywę 69/465/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 16.06.2007, str. 12).
³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 20, poz. 106, Nr 31, poz. 206 i Nr 98, poz. 817 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278.

1) na polach przeznaczonych pod uprawę:

- a) elitarnych i kwalifikowanych sadzeniaków ziemniaka (*Solanum tuberosum*), zwanych dalej „sadzeniakami”,
- b) roślin rodzaju *Capsicum* oraz gatunków: *Lycopersicon lycopersicum* (L.) Karsten ex Farw. i *Solanum melongena* L. — z których uzyskuje się rośliny z korzeniami przeznaczone do sadzenia,
- c) roślin, dla których istnieje obowiązek zaopatrzenia w paszport roślin, roślin gatunku *Asparagus officinalis* L. oraz rodzajów *Lilium* i *Dahlia* — z których uzyskuje się rośliny z korzeniami, cebule, bulwy lub kłącza, przeznaczone do sadzenia;

2) na polach przeznaczonych pod składowanie cebul, bulw i kłączy oraz roślin z korzeniami, rodzajów i gatunków, o których mowa w pkt 1, przeznaczonych do sadzenia;

3) na polach, na których uprawiane są ziemniaki inne niż sadzeniaki, lub na polach przeznaczonych pod taką uprawę;

4) w podłożach przeznaczonych do uprawy roślin przeznaczonych do sadzenia oraz na polach przeznaczonych pod uprawę roślin innych niż wymienione w pkt 1—3, jeżeli obowiązek przeprowadzenia takiej kontroli wynika z odrębnych przepisów.

§ 3. 1. Kontrolę, o której mowa w § 2 pkt 1 i 2, przeprowadza się w okresie po zbiorze roślin ostatnio uprawianych na danym polu, a przed sadzeniem lub składowaniem roślin, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2.

2. Wojewódzki inspektor może przeprowadzić kontrolę, o której mowa w § 2 pkt 1 i 2, przed zbiorem roślin uprawianych bezpośrednio przed sadzeniem lub składowaniem roślin, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2, jeżeli podmiot zajmujący się uprawą posiada dokumenty potwierdzające, że od przeprowadzenia poprzedniej urzędowej kontroli, w wyniku której stwierdzono, że pole jest wolne od cyst mątwików, oraz podczas jej przeprowadzania, na tym polu nie składowano i nie uprawiano roślin żywicielskich.

§ 4. 1. W ramach kontroli, o której mowa w § 2 pkt 1 i 2, wojewódzki inspektor przeprowadza badanie gleby na obecność cyst mątwików.

2. Glebę do badania, o którym mowa w ust. 1, pobiera się w równych wielkościach z nie mniej niż 100 punktów pobrania z jednego ha.

3. Punkty pobrania, o których mowa w ust. 2, określa się za pomocą prostokątnej siatki, pokrywającej całe pole, w której odległość pomiędzy punktami pobrania wynosi nie mniej niż 5 m na szerokość i nie więcej niż 20 m na długość pola.

4. Glebę do badania, o którym mowa w ust. 1, pobiera się w objętości nie mniejszej niż:

1) 1500 ml/ha z pól o powierzchni do 8 ha, a w przypadku pól o powierzchni większej niż 8 ha w objętości nie mniejszej niż 1500 ml/ha z powierzchni 8 ha i nie mniejszej niż 400 ml/ha z każdego kolejnego ha — w przypadku pól, na których planuje się:

a) uprawę roślin, o których mowa w § 2 pkt 1 lit. a i b, oraz roślin rodzajów: *Brassica*, *Dahlia*, *Fragaria* L., *Gladiolus* Tourn. Ex L., *Hyacinthus*, *Iris*, *Lilium*, *Narcissus* L., *Tulipa* L. i gatunków: *Asparagus officinalis* L., *Beta vulgaris* L., *Allium cepa*, *Allium ascalonicum*, *Allium porrum* — z których uzyskuje się rośliny z korzeniami, cebule, bulwy lub kłącza, przeznaczone do sadzenia, lub

b) składowanie roślin z korzeniami, cebul, bulw i kłeczy rodzajów i gatunków, o których mowa w lit. a, przeznaczonych do sadzenia;

2) 400 ml/ha — w przypadku pól, na których planuje się:

a) uprawę roślin, dla których istnieje obowiązek zaopatrzenia w paszport roślin, innych niż wymienione w pkt 1 lit. a — z których uzyskuje się rośliny z korzeniami, cebule, bulwy lub kłącza, przeznaczone do sadzenia, lub

b) składowanie roślin z korzeniami, cebul, bulw i kłeczy rodzajów i gatunków, o których mowa w pkt 1 lit. a, przeznaczonych do sadzenia.

5. Jeżeli podmiot posiada dokumentację potwierdzającą, że przez sześć lat, poprzedzających urzędową kontrolę, na danym polu nie uprawiano ani nie składowano roślin żywicielskich, w ramach badania, o którym mowa w ust. 1, dopuszcza się pobranie gleby o objętości nie mniejszej niż 400 ml/ha z pól o powierzchni do 4 ha i 200 ml/ha z każdego kolejnego ha.

6. Objętość gleby pobranej z jednego pola do badań na obecność cyst mątwików nie może być mniejsza niż 100 ml.

7. Badaniu na obecność cyst mątwików poddaje się całą pobraną glebę, z zastosowaniem metod określonych w procedurach fitosanitarnych lub protokołach diagnostycznych Europejskiej i Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin.

8. Badanie na obecność cyst mątwików przeprowadza się odrębnie dla każdej próby gleby o objętości do 200 ml.

§ 5. 1. W ramach kontroli, o której mowa w § 2 pkt 3, wojewódzki inspektor przeprowadza badanie gleby na obecność cyst mątwików, na co najmniej 0,5 % arealu pól, na których uprawia się ziemniaki inne niż sadzeniaki lub przeznaczonych w danym roku do takiej uprawy.

2. Glebę do badania, o którym mowa w ust. 1, pobiera się w objętości nie mniejszej niż 400 ml/ha:

1) z miejsc występowania roślin z objawami porażenia przez mątwiki albo z gleby osypanej z ziemniaków po zbiorze, jeżeli możliwe jest ustalenie pola, na którym ziemniaki były uprawiane, lub

2) w sposób określony w § 4 ust. 2 i 3.

3. Przepisy § 4 ust. 6—8 stosuje się odpowiednio do badania, o którym mowa w ust. 1.

§ 6. 1. W ramach kontroli, o której mowa w § 2 pkt 4, jeżeli obowiązek przeprowadzenia takiej kontroli wynika z odrębnych przepisów — wojewódzki inspektor przeprowadza badanie podłoża lub gleby na obecność cyst mątwików, pobierając do badań:

1) glebę w objętości nie mniejszej niż 400 ml/ha;

2) 200 ml podłoża:

a) z partii podłoża w workach lub luzem o wielkości do 100 m³,

b) z 500 m³ podłoża stosowanego w uprawie pod osłonami,

c) z podłoża osypanego z partii roślin lub towarzyszącego roślinom — z partii materiałów roślinnych wydzielanych do badań na obecność organizmów szkodliwych;

3) 200 ml podłoża — w przypadku podłoża, w którym uprawiane są rośliny w doniczkach lub innych pojemnikach — z partii roślin wydzielonej do badań na obecność organizmów szkodliwych.

2. Przepisy § 4 ust. 2 i 3 oraz ust. 5—8 stosuje się odpowiednio do badania gleby, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy § 4 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio do badania podłoża, o którym mowa w ust. 1.

4. W ramach kontroli podłoża, o której mowa w § 2 pkt 4, wojewódzki inspektor może pobrać do badań mniejszą niż 200 ml ilość tego podłoża, jeżeli jego pobranie w ilości 200 ml nie jest możliwe.

§ 7. 1. Rośliny wymienione w § 2 pkt 1 i 2 uprawia się i składowe wyłącznie na polach, które w wyniku kontroli zostały uznane za wolne od cyst mątwików.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uprawy lub składowania roślin, o których mowa w § 2 pkt 1 lit. b i c, jeżeli te rośliny lub rośliny z nich wyprodukowane są przeznaczone do wykorzystania w tym samym miejscu produkcji.

§ 8. W przypadku stwierdzenia występowania cyst mątwików wojewódzki inspektor:

1) wyznacza strefę porażenia na polach:

a) na których stwierdzono występowanie cyst mątwików lub

b) z których pochodzą rośliny, gleba lub podłoże, na których stwierdzono występowanie cyst mątwików,

2) może wyznaczyć strefę bezpieczeństwa na polach sąsiadujących ze strefą porażenia, w celu ochrony tych pól przed rozprzestrzenieniem się mątwików

— biorąc pod uwagę w szczególności: warunki lokalne, ukształtowanie terenu, występowanie naturalnych granic gruntów, możliwość stworzenia sztucznych granic między polem porażonym i sąsiadującymi polami oraz użytkowanie tego samego sprzętu rolniczego i środków transportu;

3) uznaje za porażone:

a) rośliny i produkty roślinne:

- na których stwierdzono występowanie cyst mątwików, lub w podłożu, które im towarzyszy, lub w glebie lub w podłożu, które było wykorzystywane do ich uprawy, kompostowania, składowania lub przechowywania, stwierdzono występowanie cyst mątwików,
- pochodzące ze strefy porażenia lub bezpieczeństwa,
- które miały kontakt z roślinami i produktami roślinnymi, o których mowa w tiret pierwsze lub drugie, lub z podłożem, o którym mowa w lit. b, lub z glebą w strefie porażenia lub bezpieczeństwa,
- pochodzące z partii, w której na roślinach lub produktach roślinnych stwierdzono występowanie cyst mątwików,

b) podłoża, w których stwierdzono występowanie cyst mątwików lub które były używane do uprawy, kompostowania, składowania lub przechowywania roślin lub produktów roślinnych, o których mowa w pkt 1, lub które pochodziły ze strefy porażenia lub bezpieczeństwa;

4) uznaje za skażone: maszyny, urządzenia, narzędzia, środki transportu, opakowania, miejsca przechowywania oraz inne przedmioty, które miały kontakt z roślinami lub produktami roślinnymi, o których mowa w pkt 3 lit. a, z podłożem, o którym mowa w pkt 3 lit. b, lub z glebą w strefie porażenia lub bezpieczeństwa.

§ 9. 1. W strefie porażenia i bezpieczeństwa, przez okres 6 lat od stwierdzenia występowania cyst mątwików:

1) nie uprawia się roślin:

a) rodzaju *Capsicum*,

b) gatunków: *Solanum tuberosum*, *Lycopersicon lycopersicum* (L.) Karsten ex Farw. i *Solanum melongena* L.,

c) innych roślin z rodziny psiankowatych, oprócz tytoniu

— przeznaczonych do sadzenia lub składowania, lub przechowywania na polach innych niż położone w strefie porażenia lub bezpieczeństwa;

2) nie kompostuje się, nie składa i nie przechowuje w gruncie roślin przeznaczonych do przesadzania lub składowania, lub przechowywania na polach innych niż położone w strefie porażenia lub bezpieczeństwa;

3) nie wywozi się poza tę strefę gleby, roślin, produktów roślinnych i przedmiotów z przylegającą do nich glebą;

4) niszczy się samosiewy i łęty ziemniaków oraz zwalcza chwasty z rodziny psiankowatych.

2. W strefie porażenia dopuszcza się, o ile nie występuje ryzyko rozprzestrzeniania się mątwików, uprawę ziemniaków odmian odpornych, o najwyższym stopniu odporności na występujący gatunek i patotyp

mątwików, z przeznaczeniem do konsumpcji lub do przerobu przemysłowego w zakładzie, w którym procesy unieszkodliwiania odpadów nie stwarzają ryzyka rozprzestrzeniania się mątwików.

3. W strefie bezpieczeństwa dopuszcza się, o ile nie występuje ryzyko rozprzestrzeniania się mątwików, uprawę ziemniaków odmian odpornych, o co najmniej 6. stopniu odporności na występujący gatunek i patotyp mątwików, z przeznaczeniem do konsumpcji lub do przerobu przemysłowego w zakładzie, w którym procesy unieszkodliwiania odpadów nie stwarzają ryzyka rozprzestrzeniania się mątwików.

§ 10. 1. Roślin i produktów roślinnych uznanych za porażone nie przeznaczają się do sadzenia, kompostowania, składowania, kopcowania lub przechowywania na polach innych niż położone w strefie porażenia lub bezpieczeństwa, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 3 i 4.

2. Rośliny i produkty roślinne uznane za porażone niszczy się w sposób gwarantujący zniszczenie mątwików albo:

1) zużywa się we własnym gospodarstwie do konsumpcji lub na paszę;

2) przeznaczają się do konsumpcji, na paszę lub do przerobu przemysłowego, po ich uprzednim oczyszczeniu z gleby w gospodarstwie, z którego pochodzą; przerób przemysłowy powinien odbywać się w zakładzie, w którym procesy unieszkodliwiania odpadów nie stwarzają ryzyka rozprzestrzeniania się mątwików;

3) w przypadku roślin ozdobnych, przeznaczają się do sadzenia na gruntach niewykorzystywanych rolniczo, po uprzednim oczyszczeniu z gleby lub podłoża;

4) w przypadku roślin sadowniczych, przeznaczają się do sadzenia w ogrodach przydomowych po uprzednim oczyszczeniu z gleby lub podłoża.

§ 11. Podłoże uznane za porażone:

1) składa się na gruntach, które przez okres co najmniej 6 lat od momentu ich umieszczenia nie będą użytkowane rolniczo; dla gruntów tych stosuje się odpowiednio wymagania określone w § 9 i 10, lub

2) poddaje się fumigacji przy użyciu środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu w zakresie zwalczania nicieni, lub

3) poddaje się parowaniu przy użyciu pary wodnej, w czasie którego osiągnięto przez co najmniej 1 h minimalną temperaturę podłoża wynoszącą 90 °C.

§ 12. 1. Gleby pochodzącej z pól, na których wyznaczono strefy porażenia i bezpieczeństwa, oraz podłoża uznanego za porażone nie przeznaczają się do sadzenia, kompostowania, składowania, kopcowania lub przechowywania roślin, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Podłoże poddane zabiegom, o których mowa w § 11 pkt 2 i 3, może być przeznaczane do sadzenia, kompostowania, składowania, kopcowania lub przechowywania roślin, jeżeli na podstawie badania, o którym mowa w § 6 ust. 1, wojewódzki inspektor nie stwierdzi występowania cyst mątwików.

§ 13. Pod nadzorem wojewódzkiego inspektora, przez okres 6 lat od stwierdzenia występowania cyst mątwików, czyści się i odkaża wszystkie maszyny, urządzenia, narzędzia, środki transportu, opakowania, miejsca przechowywania oraz inne przedmioty uznane za skażone, w sposób zapobiegający rozprzestrzenianiu się mątwików.

§ 14. 1. Po upływie okresu, o którym mowa w § 13, wojewódzki inspektor przeprowadza badanie na obecność cyst mątwików:

- 1) pól położonych w strefie porażenia — w sposób określony w § 4 ust. 1—3, ust. 7 i 8, pobierając próby gleby o objętości nie mniejszej niż 1500 ml/ha;
- 2) podłoży — w sposób określony w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a i b oraz ust. 3.

2. Jeżeli w wyniku badania, o którym mowa w ust. 1, zostanie stwierdzone występowanie cyst mątwików zawierających żywe jaja lub osobniki młodociane, wojewódzki inspektor ponownie nakłada obowiązki, o których mowa w § 8.

§ 15. 1. Stopień odporności odmian ziemniaka na mątwiki określa się z zastosowaniem tabeli punktacji określonej w sekcji I załącznika IV dyrektywy Rady

2007/33/WE z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zwalczania mątwików tworzących cysty na ziemniaku i uchylającej dyrektywę 69/465/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 16.06.2007, str. 12).

2. Badanie odporności odmian ziemniaka na mątwiki przeprowadza się zgodnie z protokołem określonym w sekcji II załącznika IV dyrektywy wymienionej w ust. 1.

§ 16. Jeżeli przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia przeprowadzono kontrolę występowania mątwików z zastosowaniem terminu, o którym mowa w § 3, wojewódzki inspektor nie przeprowadza kontroli, o których mowa w § 2.

§ 17. Traci moc rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się mątwika ziemniaczanego i mątwika agresywnego (Dz. U. Nr 32, poz. 282).

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *M. Sawicki*